

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Pénteken Május' 2-dik napján, 1817-dik esztendőben.

Nagy Britannia és Irlandia.

„Nem soká (így szoll a' Ministerek' Kurirja April. 12-dik napján kiadott darabjában) nem soká minden pallérozott Tengerihatalmasságok kénteleneknek fogják magokat szemfélni, hogy ama' Tengeri tolvajok ellen (az Amerikai prédálóhajókat érti), kiknek száma naponként nevededik, 's a' kik a' napnyúgotrafekvő tengereken minden kigondolható zászlókkal rajmódjára nyüzsgenek, egy kézredolgozó eszközök-höz nyúljanak. Eljött az ideje, hogy minden országoknak alattvalóik megtudják, hogy arra semmi jussok nintsen hogy magokat a' szárazon vagy a' tengereken, ragadozás' és gyilkosság' mesterségének gyakorlására adják. Egygyik újságirónk azt erőssíté, hogy az Anglus Országlós-zék semmi olyan törvényes hatalommal nem bír, melly által az Anglus alattvalókat ellartóztathassa attól, hogy idegen nemzeteknek belső vagy egymásközt való polgári hadakozásaikban részesüljenek. Nem hallott-é ez a' nagy Publicista soha semmit arról az Aktárol, a' melly ezen szókon kezdődik: *Ne exeat regno*, sem azokról a' Királyi Proklamátziókról, mellyek által a' törvényekkel ellenkező próbátételek tilalmaztatnak? Avvagy úgy néz-é ő, a' maga hőltessége és törvényes gondolkodása szerint, minden törvényeket és Királyi Proklamátziókat, mint valami hászontalan papirost? Igaz az egyáltalában, hogy sok olyan nyughatatlan lelkek talál-
tatnak nállunk, a' kik nélkül könnyen el-
lehet a' mi országunk, 's a' kiknek kön-

nyen megengedheti Országlós-zékünk, hogy oda mennyenek, a' hova nekik teltzik, 's a' hova őket a' *fatum* kergetni látszik; de azonköben tsakugyan illendő és igazságos dolog leszen az a' mi részünkről, hogy őket megintsük, hogy ha fegyveres kézzel valami oly hatalmasság ellen való tsatában megfogattatnak, a' kinek Angliával békessége van, az *Anglus törvények szerint felakasztatnak*.“

A' Kurirnak ugyan ezen darabjában ilyen megjegyzés jött-lá az Anglus újság-levelekre nézve általjában: — „Azzal vádolják újságleveleinket, hogy a' Ministerek' zsóldján volnának (vagy más szókkal, hogy a' Ministerek által meg volnának pénzel fizettetve, hogy ezeknek fogják pártjokat); pedig ha a' dolgot megvizsgáljuk, éppen másképpen találjuk. Tizen-negy politikai újságleveleink vagynak, mellyek minden napokon új darabokat adnak ki. Ezek között tsak hárman talál-
tatnak olyanok, mellyek a' Ministereknek fogják pártjokat, 's ezek között is tsak az egy *Kurir* az (éppen az, a' melly mind ezeket erőssíti), a' melly néminémű nyereséget hajt a' maga tulajdonosainak. Van még újságleveleink között egy negyedik is, melly hasonlóképpen a' Ministerek' pártját szokta fogni olykorolykor (hébe-hóba); a' többek minnyájok a' Ministeri rész ellen irnak; és pedig azok a' legjüvedelmesebbek (azoknak vannak legtöbb fizetőik), kik a' Ministereket legirgalmatlanabbúl bántják. Jönek még Londonban-lá az említett, minden napi leveleken-

Kívül, hetenként 20 újságok. Ezek között csak egy sem találhatik olyan, melly a' Ministerék' ügyit valóságos buzgósággal oldalmazná; ketten vagy hárman, *neutralisok*: a' más tizenhettek legkevényebb ellenkezésben vannak az Országglószéddel. Éppen így van a' dolog a' tartományokban is. Hanem az olyan Országglószék, a' melly magát elég erősnek érzi lenni, nem gondol ez az efféle irkálásokkal; nem bánya kiáltozzanak, mint nekik tettik. Eljár a' maga kötelességében, 's ekképpen szoll a' *Horatius*' hölts emberével:

Si fractus illabatur orbis

Impavidum ferient ruinae!

Az a' Régens Princzkezevaló felírás, mellyet, mint más ízben említettük, Angliának egyik legnépesebb és gazdagabb Grófsága *Norfolk* készített és határozott, egészen itt következik: —

„Mi, az ő Felség' alattvalói a' *Norfolki* Grófság' lakosai gyűlést tartván, Királyi Hertzegségedhez közelítünk, azért, hogy a' most folyó Parlamentumnak kinyittatásakor a' Kir. Hertzegséged' személye ellen elkövetett próbatétel eránt való mélységes undorodásunkat kifejezzük. Bizonyossá teszszük Kir. Hertzegségedet, hogy mi, hazánk' igen derék Constitúziójának fenntartására nézve, a' Felség' személyének bátorságát valóságosképpen szükségesnek lenni tartjuk. Mindazonáltal igen rosszszúl telyesitenők Kir. Hertzegséged eránt való kötelességeinket, haboszzankodásunkat tsak ezen gyáva bűnös próbatételre terjesztenők ki. Ha a' jelenvaló idő a' mi néjünkötől nagy áldozatokat és igen tartós türelmet kíván; hasonló módon megkívánnya más felől azt is, hogy az igazság a' thronus előtt kimondattassék, kiváltképpen azokra a' dolgokra nézve, a' mellyek Kir. Hertzegségednek, a' ki ezen thronuson ül, személyes bátorságával és Constitúzióknak azon sarkalatos fundamentumával, mel-

lyen a' Felség' szentséges személyének ditsóssege felszik, öszszetsatoltatva vagy. Mi meggyőződöttek vagyunk affelől, hogy ez a' bűnös tselekedet, ambátor a' maga büntetésreméltó voltára nézve bár legundokabb legyen is, a' kétségbeesésnek azon sokféle munkáinak mindazonáltal csak egygyike vala, a' mellyekre egy türelmes és a' törvényeknek szeretetében mind ez ideig példás népet a' Státus' közönséges állapotjának rossz igazgatása vezetheti. Mi meggyőződöttek vagyunk affelől, hogy a' Kir. Hertzegséged' Ministeri olyan úton indultak el és oly útat követnek, a' melly azon terhes szenvedésken kívül, mellyek a' dologgal-élő népet nyomják, az Országot elkerülhetetlenül még ezeknél is sokkal nagyobb inségek közé fogják taszítani. Azok az eszközök, mellyeket ők elővettek, már rettenetes nagy mértékben való szakadást okoztaka' gazdagok és szegények között. Már a' gazdagabbakat tehetetlenekké tették arra nézve, hogy a' mestermiv' szorgalmatoskodását a' maga munkájában a' rendes tsatornán segíthessék, míg az alatt ők magok, minden megszorittatásnak, a' melynek az ő hatalmasságokhoz befolyása lehetne, magokat ellene szegezvén, arra eltökélve lenni látszanak, hogy azon tékozló systemával, melly a' mi veszedelmünknek okozója leve, fennálljanak vagy lebukjanak. Ezek igazságos fundamentumok minden jó' indulatú alattvalóknak elméjekben a' félelemre; és valamint mi örömeztobb látnók azt, hogy Kir. Hertzegségedet a' maga jó' alattvalóinak szeretete, mint a' megszorító és rontó rendelések környékezik; és valamint mi a' közönséges békességet és Constitúzióunkat betsüljük: éppen ily mértékben köteleznek bennünket mind ezek arra, hogy egész hathatósággal esdekeljünk Kir. Hertzegségednek azért, hogy azon Tanátelőkat, a' kik magokviselete által már megmutatték, hogy valamint a' népnek éppen úgy

a' thronusnak is ellenségei legyenek, magamellől és a' maga Tanácsából távoztassá el."

Némely *Londoni* újságoknak felszámolása szerint, a' Frantzia hadakozás Nagy-Britanniának, az 1793-dik esztendőől fogva, 2000 millió font Sterlingjeibe (forintra számlálván mintegy tíz ennyi forintjába) került, a' melly summának 976,98,352 font Sterlingekből álló része költsönözés, 1023,201,748 font Sterlingekből álló része pedig, külömbkülömbféle adakozásoknak nevei által, szerezett össze.

Irlandiának napnyugoti részein, a' *Tipperary* nevű Grófságnak néhány Báróságában, folyvást mütogatják magokat a' támadás Syptomái. *Newportban* sok házakat felgyújtottak a' gyújtogatók.

Hivatal szerint való felszámolás után azok a' költségek, mellyeket *London* belső városa az idegen Hatalmasságoknak ott történt megfordulásakor külömbkülömb mégtisztelővigadozásokra tett, 24,000 font Sterlingekből (közel fél millió ezüst forintokból) állott.

A' múlt kedden irtuk vala, hogy a' Ministerek *Kurirja* tsupa költeménynek lenni nyilatkoztatta volna a' *Morning-Chroniclenek* azon erőssítését, hogy Admirális *Cockrane* egy hadi hajós sereggel *Déli Amerikának* partjai mellé fogná evezését venni, hogy ott a' maga közbenjárását fontosabbá tegye. A' *Morning-Post* ellenben (melly hasonlóképpen a' Ministerek pártfogója) nem tsak azt erősíti, a' mit a' *Morning-Chronicle* erősített vala: hanem még azt a' közbenjáró Biztost is megnevezi, kit az Anglus Ország'őszék ezen munkára az insurgensekhez akar küldeni. Azt mondja, hogy ennek neve, *Sir Roche Filep*.

A' ma költ Magyar Kurir' első levelén olvashatni, hogy melly heves kifejezésekkel kikelt a' *Londoni Kurir* azok el-

len az Anglusok ellen, a' kik nem átalják valamelly Angliával szövetségben lévő Hatalmasság ellen hadi szolgálatra lépni. A' nevezett Kurirnak ezen heves intései annyival helyesebbeknek tartathatnak, hogy későbbi újságlevelek szerint a' napnyugoti Indiai tengereken rajmódra nyüzsgő prédáló hajók, mint a' hir szárnyal, nagyobb részint Angliai és Északi Amerikai hajós legényekkel vagynak megrakattatva; vagy felkészülve.

A' *Rintstár* Lordjai Márty. 31-ik napján a' Státusnak mind azokhoz a' főbb tisztjeihez, kiknek fizetése az 1000 font Sterlingeket meghaladja, irást botsátván meghívták őket, hogy fizetéseknek tizedrészéről, a' Státusnak mostani megszorult környúlálásai között, önként mondjanak le. A' Ministerekkel ellenkező írók, kik külömben szüntelenül a' Státus költségének megszorítását kiáltózták, már most ezen tselekedetét is oltsárolják a' Ministereknek, azt mondván, hogy ez, egy igen édes kítsiny gazdálkodás.

A' nevezett *Kurir* azt említi Aprilis' 14-dikén költ darabjában, hogy a' *Brasiliai Udvar* és *Buenos-Ayres* között oly egygyezés állott volna lábra, mellynek ereje szerint ezek a' *Brasiliai Udvar*' fő uraságát, magokra nézve igen kedvező kikötések alatt megesmerték; és hogy a' *Brasiliai Udvar*nak nagyobb bátorságára nézve, az ő seregeinek, a' *Maldonadói* kikötőhely az otlévő erősségekkel egyctemben általadattatott volna. — Azonközben azt az ellenvetést teszi maga a' nevezett Kurir ezen hírnek, hogy ha ez megvalóságosúlna, bajosan egygyezhetne még azzal a' közbenjárással, mellyet a' régibb újságok szerint Spanyol ország a' több tengeri nagy Hatalmasságoknál keresett, s a' melyben, mint akkor iratott, a' *Brasiliai Udvar* is megnyugodott volna.

A' *Jóniai* szigeteken hadi készületeket vettek észre. *Máltából* és *Gibraltár-*

ból seregek rendeltették oda. Némely emberek úgy itélnek, hogy ezeknek a' fegyveres készületeknek összszezatolódása volna azzal a' Konstantinápolyi hírral, hogy a' *Porta* nem akarja megismerni Angliának ezen szigeteken való fő uraságát.

„Az *Angliai* tartományokban lévő ítélőszékek, így szoll ez a' Kurir, még soha egy esztendőben is meg nem itéltek oly sok bűnöst, mint az idén. Soha még egy esztendőben se' ment ezen bűnösöknek száma azoknak egy negyedrésznél többre kik az idén megítéltettek, vagy más szókkal az idén négy annyival is több volt az ítélőszék' eleibe állított 's megítéltetett bűnösök' száma, mint valaha más esztendőkben volt. Ezelőtt némely Grófságokban tudának tartották, ha egész század alatt valakit megölték; az idén tsak a' *Lankasteri* ítélőszék 46 emberi ítél halálra; tsak bankóczédulhamissításért fordult legalább 100 processus elő. Mint ennekelötte *Olasz országban* úgy most *Angliában* is lehet gyilkosokat kábélelni! *Nottinghamban* 500 kézimunkások *Loughborough* nevű fakrikás úr ellen, azért, hogy napszámjokat nem akarta nevelni, összeesküvén, aláírás által fogadtak-össze egy gyilkos tsoportot, fejenként 5 font Sterlingel fizetvén őket, hogy a' nevezett fabrikás úrra reá menvén, minden vagyonát semmivé tegyék; 's véghez is vitték. *Manchesterben* egyszerre 180 lázzasztók esküdtek-össze. Már most ha valakinek gyilkosokra van szüksége, tudja hol keresse őket.

A u s t r i a.

A' *Monachiumi* Politikai újságnak April. 17-dikén kijött darabjában így szoll a' *Bétsi Vándorló* ilyen tzikkely találattik: — „Alsó (Felső) *Austriában* Ried' környékén, 's a' *Salzach* mellett egy darab vidéken, mint mondják, *Pöschle* nevű fanaticus Pap, beszédjei által annyira felhevítette az emberek' fejit, hogy sergenként futnak hozzá 's követik tanítá-

sait. Miben álljanak ezek, még nem tudják meghatározott módon: de minden esetben veszedelmeknek kell lenniük, minthogy már is rút történeteknek indult el a' hire, és az *Austriai Cs. Országglószék* szükségesnek lenni találta katonaságot küldeni a' falusi népnek összszeeregése ellen, melly már 10—12 ezer emberekből álló *Szakadást* (Sectát) kezdett formálni. *Pöschle*, mint némelyek tudni akarják, fogságra vitetett.“ — Ezekhez, az úgy nevezett *Algemeine Zeitung*, azt is hozzá teszi a' maga *Bélsben* April. 23-dikán költ tudósításából, hogy ez a' *Poschlianusoknak* nevezetű *Szakadás*, még emkerrel is áldozik a' maga istentiszteletében, 's hogy ezen vidékeknek lakosai nem akarnák a' régi módon tenni urasági szolgálataikat, a' melly engedetlenségben a' magok Papjoknak *Pöschelnek* mind közönséges mind magános beszédjei által gyökeresítették-meg. *Pöschle* azonközben valami 86 követőivel már fogságra vitetett. — A' *Frankoniai Merkurius* még többet mond, azt tudniillik, hogy egy *Kompánia* gyalogság ezen emberek ellen küldettvén, előttök kéneltetett volna hátat adni.

Mind ezek a' különbskülömb tudósítások az igazágtól annyira távol vagynak, vagy legalább a' történetek oly hibásan adatnak hennek elő, hogy a' feljebb nevezett *Bétsi-újság* 's még a' *Beobachter* is szükségesnek lenni találták azokra nézve az itt következő hiteles előadást közönségessé tenni: — A' *Böckelbruchi* Dekányságban (melly az akkor *Bavariához* most *Austriához* tartozó *Salzachi* kerületben esik) volt *Ampfelwangi* Papi-Vikárius *Pöschle Tamás* még 1815-ben, vallási tévelygésre jutván, már ekkor kinyilatkoztatta a' maga istentől való újsugallásait, 's magát úgy adta-ki, mint a' ki a' *Sidóságnak* megtérítésére volna hivattatva. Minthogy pedig magának a' nép között követőket tudott szerezni, tehát

Salzburgban a' Bavariai, Kerületi Fő Biztosság már akkor jónak találta vala ötöt ezen városban vigyázat alá tétetni, 's a' tévelygésnek elháríttatása végett szükséges eszközökhöz nyúlni. *Pöschle* azolta örökké fogságban tartatott; hanem a' követői azután is megmaradtak a' magok öszszetsatolódásokban, 's ha szintén az után, hogy ezen tartomány Austriához visszaesett, itt az Országlószék a' Papság' tanításai által minden módokat elkötett is a' tévelygőknek jó útra való viszatéríttetésekre, tsakugyan oly nagyon felmelegülve vala már ezen embereknek képzelődése, hogy az okos beszédnek többé telyességgel engedni nem akarván még jobb gondolkodású szomszédjaikat is a' magok tévelygésekre venni iparkodtak; három személyeket halálosan megkínóztak, egy 26 esztendősz szolgálóleányt pedig, mint bűnért való áldozatot valósággal megölték az esztelenkedők. De ezen bűnösök, kiknek száma hatra telik, már elfogattaltak, a' több elszábitattak pedig, kiknek száma 126-ra telt, rész szerént a' magok esztelen tselekedeteiknek kövélkezése részserént pedig a' papságnak ditséretre méltó iparkodásai által, a' tévelygésnek útjáról az okosságra 's rosz tselekedeteiknek valóságos megbánására vissza térítettek. A' katonaság, a' melly ezen vidékekre tsupa előrevaló vigyázásból küldetett vala, tsak éppen egy 60 emberrel álló Vadász Kompániából állott, de már ez is eltávozott onnét, minekután a' tsendesség tökéletesen helyre állott.

B é t s.

A' *Bavariai* Koronaörökös ő Királyi Hertzegsége és Hitvese, Császár és Császárné ő Felségeknak meglátására, Aprilisnek 28-dikán *Bétsbe* érkeztek.

A' *Kalocsai* volt Érsek Gróf *Kollegradi Kollonics* László úr ő Excellentziája, szélütésben, Aprilisnek 23-dikán életének 81-dik esztendejében — 's *Egerben* hasonlóképpen azon napon, Bárá *Ger-*

liczi Félix ő Nagysága Typulthai Apátur, 's *Egeri* Erseki megyebéli Kanonok, életének 55-dik esztendejében, e' mulandó életből az örökkévalóra általköltöztek.

A' Felséges Udvari Magyar Capellariánál Udvari Tanácsos és Cs. K. Kamarás, Gróf *Cziráki* és *Dienesfalvi Cziráky Antal* Úr ő Nagyságát, a' Budán lévő Magyar Királyi Kamarához, Vice-Elölülővé nevezni méltóztatott ő Cs. K. Felsége.

Az Austriákat a' három utolsó napok tökéletesen összehékkeltették az időjárással. Aprilis' 28-dikától fogva igen szép napjaink járnak, mellyek az egész természetet megújították, 's a' falukról *Bétsbe* bejövő emberek egész lelki nyugalommal magasztalják a' gondviselést, hogy nállok a' tsaknem egész Aprilisben tartott havazások és hideg esszűzések semmi kárt nem okoztak nem tsak a' gabonának, hanem még a' gyümölsz fának se'.

Elegyes Dolgok.

Északi Amerika: — Az új Elölülöt *Mouroe Jámes*t fényes pompával iktatták-be *Washingtonban* Mártzius' 4-dikén. A' beszédrol, mellyet ő ezen alkalmatossággal elmondott, azt írják, hogy szép és fontos. Majd szolgálni fognak az újságlevelék czzel is a' közönségnek. A' *Congressus'* utolsóbb üléseiben néhány nevezetes határozások tétettek, mellyek között van, hogy a' *Mississippi* mellyékén egy új Státus fog felállíttatni, 's a' többekkel egygyesíttetni. — *Sz. Ilona*: — Nem régen arról tett említést a' *Hamburgi* újság, hogy *Londonban* azt a' hírt terjesztették-el, hogy *Bonapartét* Szent Ilonáról *Málta* szigetére fognák hozni: hanem azt jegyzi-meg ugyantsak az említett *Hamburgi* újság, hogy ezen hírnek semmi hitelt nem lehet adni — De mi okon ír is hát rolla, ezt mondja néki helyesen a' *Bétsi* Beobacter, ha éppenséggel nem lehet elhiinni?

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

T. N. Veszprém Vármegyéből, Pápáról Apr. 16-dikán: —

A' Túl a' Duna Superintendenciának itt helyezettett Virágzó Anya-Oskolájában az a' nevezetes változás történt mostanában, hogy nagy Erdemű, és Tudományú Fő Tiszteltű *Tóth Ferencz* úr 16 esztendőig közönséges kedvességgel viselt Theologia Professori Hivatalát le tévén, az említett napon bútsuzott el végképpen. — A' mit is mind azoknak nevében, kiknek valaha szerentséjek volt a' tisztelt úrnak szárnyai alatt az élet mindenféle nemeire, különösen pedig a' Predikátori Hivatalra neveltetni, egy azok közzül, annyival inkább kötelesnek tartja magát, az egész Magyar Közönségnek tüntára adni, mivel a' tisztelt úr nevelésbéli érdemein kívül, magát az egész Magyar Hazára nézve is érdemessé tett. Ugyan is 10-olly kedvességet talált Munkákkal bővítette Fő Tiszt. *Tóth Ferencz* úr tsak eddig is a' Hazai Litteraturának Tárházát, mellyek mind a' külső Tudós újságoknak kedvező ítéletét, mind pedig a' Hazai Tudósoknak helybehagyását tökéletesen megnyerték. Valóban érzékenyen lehetne venni a' Tisztelt úrnak egy oly pályáról való kilépését, mellyen oly sokáig az esztendők számával együtt nevezkedő kedvességgel haladott; ha más részről Tanítói buzgó kézségét, azzal a' nemes tsállal nem tserélte volna fel, hogy ugyan tsak helyben Predikátori Hivattal vállalván, ennekutánna mustrában fogja a' predikállást tanítani az Oskolai Ifjúságnak, és ugyan annak dolgait bölts tanátsával fogja kormányozni. Nem is annyira tulajdon kedve, mint az a' kéntelenség határozta a' Tisztelt urat ezen lépésre, hogy terhes Tanítói Hivatalát a' Generalis Notariusi Hivatallal, mellyel a' múlt Esztendőben a' Fő Tiszt. Superin-

tendentziától meg tiszteltetett, együtt oly jól nem folytathatná. Mennyire szerették kedves Tanítójokat mostani Tanítványai, meg mutatták azzal, hogy tulajdon költségeken nyomtatott Versekkel bútsuztal el ő tőle. Boldog Tanító, kít a' Tanítványoknak áldási követnek!

Ugyan azon napon, mellyen Fő Tiszt. *Tóth Ferencz* úr elbútsuzott, — bekeszöntött a' helyébe meg hívott új Professor Tiszt. *Kotsi Sebestyén István* úr, szép beszédet tartván: *de modesto Theologo*, kik között Antecessorának első helyet adott.

Unghvárról Apr. 16-dikán 1817.

Méltóságos Nagy Lónyai Lónyay Gábor Ur Cs. Kir. Kamarás, Sz. István Rendjének Vitéze Nemes Megyénk Administrátora ő Nagysága, itten Unghvárt tovább öt heteknél egy végtében köz Gyüléseket tartván, egy ülésben méltóztatott kijelenteni: hogy nem sok idő mulva székiptést (Restauratiot) fog tartani. Ezt hallván a' két Al-Ispány Urak, úgy mint: Bánhegyesi Kulin Imre Cs. K. Tanátsos Ur ő Nagysága első Al-Ispány, és T. Palóti Horváth György második Al-Ispány ur, azonnal éltes vóltakra nézve letették az hivataljokat; hanem Administrator Ur ő Nagyságának, és T. Rendeknek kérésére, még is annak folytatását viselni fogják addig, miglen a' Restauratio végképpen meg esne.

A' mult holnapnak Mártziusnak 29-dik napján tartatott itten Unghváron a' Gymnasiumbéli ifiúságnak fél esztendei fő Próbátétele, melyre a' többi Mecénások között Méltóságos Pótsy Sándor a' kinevezett Megyés Püspök Ur ő Nagysága is méltóztatott magát megalázni, az ifiúsághoz, és tudományokhoz viseltető szeretetből, és azon, az egész Próbátételnek ideje alatt kegyesen jelen lenni. Az ifiúság közül minden Oskolából kivállol-

koztak olyanok, a' kik Examinatorokat nem a' Gynnasiumbéli Professzor Urakból, hanem külső Uraságok közül választottak, és hívtak magok magokniak, kikis hátran és helyesen felelvén, jelen lévőknek dicséretet, és megelégedésket megnyerték. A' tanuló ifuságnak száma a' Gynnasiumban az idén is, ámbár nagyon szűk az esztendő, 214-re megy-fel.

Nem csak Martzius, hanem Aprilis is nem kevés en bereket küldött itten, és most is küld más világra. A' többi közt Kornitzi Báró Szabek József Ur. Ő Nagysága, a' ki előbb Császári Kadét, annakutánna Gárdista, végre itten az Unghvári Sőháznál Ső Perceptor volt, e' folyó hónapnak Aprilisnek 4-dik napján, az az: Nagypéntek éjtzakáján életének 61-dik esztendejében, Ispánjának T. Fekete Imre Assessor és Gynnasiumbéli Director Urnak nem különbben 3. neveletlen gyermeleinek, úgy mint Amalia, és Loiza leányinak, 's Antal fiatskájának mély szomorúságokra meghalt. A' boldogútnak élete párja néhai Fekete Borbála Asszony Ő Nagysága már azelőtt mintegy harmadfél esztendővel meghalálczván, 's a' fenn emeltett gyermekek, már egész é: vák lévén a' tisztelt Director Urnak gondviselésére és nevelésére szorúttak.

Az Aprilis nálunk még eddig igen rosszúl viseli magát, felette hideg szelekkel, és általában zavar havas idővel jár. A' marhas gazdák a' takarmányból kifogytak, és a' mezőre még nincs mire kihajtani. *A' Pesti közönséges levelekben ezeket olvassuk: —*

A' közelébb múlt Kedden Vátzon tartották boldogútt Méltóságos Kámánházy László Püspök Urért a' halotti tiszteletet, Exequiákat. Számos vendégek megjelentek e' szomorú inncplésre, 's nevezetesen az Egri, Nyitrai, Esztergomi, Fejérvári Tit. Káptalanoknak Rőveitök. A' halotti alkotmány (castrum doloris) igen díszesen volt felkészítve, 's elmés

írásokkal felékesítve. Az inncp Magyar Prédikázióval kezdődött, melyet Nagy tiszteltű Fejér György Pesti Universtásbéli Professor Ur tartott olly fontossággal, 's olly válogatott ékes szózással, milyent kiki egy tudós és gyakorlott férfútól várhatott. — Következett a' halotti Misse, melyet Méltóságos *Vurm József*, Fejérvári Püspök Ur tartott. Ezt követték az egyházi Absolutziók, 's a' Libera, mellyel nek végzédésével fellépett Méltóságos Báró Szepesi Ignécz, Egri Kanonck ur, egy Deák beszéd tartására. Megelőzte a' hír az ő beszédét, és töle jelszelmességet, Lövészes tudományt, fontos válogatást, sokra terjedő el-lálást, 's Rónai tiszta deák-ságot vért a' gyülekezet, mely várakozásnak a' tisztelt Báró Ur annyira is megfelelt, hogy a' Nemes Váti Káptalan az ő Cráziójának könyemtattatását I ülérösen kikérné. Befejezte az inncpet a' n c' dicsőülés: Miséje (Sacrum gloriosum), mellyet már szintz egyházi öltözetben Mélt. Kevalik János Tribuncziái Fűsők 's Esztergomi Gen. Vicarius Ur tartott.

Zágráiban Apr. 2-dikén meghalt Gróf *Patáczich Bertalan* Császári Kőr. Kamarás Ur, életének 51-dik esztendejében. Ő vele kihalt ezen fő familia is, melynek ő utolsó tennetéje vala.

Budán Apr. 12-dikén meghalt *T. Karlovicz János* Ur, Királyi Helytartó Tanátsnál legöregebb Concipista, életének 31-dik esztendejében. Száz betegségek okozta halálát.

Budán April. 14-dikén kezdődött el a' Tárnokezeknek idei ülése, mellyre N. M. Gróf *Brunsvik* József Tárnokmester Ő Ex. ja 9 Királyi Városokat hívott meg, 's ezek a' következő személyeket küldötték: n. m. *Buda Spoth György*; *Pest Ságodi István*; *Kassa Koleczky József*; *Dübörözön Titkos István*; *Győr Gösz Máte*; *Körpona Cornides János*; *Szathmár Jenei György*; *Köszeg Rajnis Ignätz*;

Szabadka Popovics János Tanács Ura-
kat.

Már 55 esztendő óta a' Sebes Körös 76000 hold földet elöntött. Ennek leeresztéséről 1768, 1775, 1780 külömbféle rendelkezések tételtek: de ezeknek kevés sikerek lettek. 1797-n, és 1798-n Gaszner Inzenér Úr, újabban felvén a' viz eséseket a' Mappát bémutatta a' Kir. Helytartó Tanácsnak. 1802-n Ö. Felségétől Báró Vay Miklós Gen. Major Úr Királyi Commissariussá tételtek, 's ez 1803-dikban a' vizöntéseket megvizsgálván mind lehetségesnek, mind szükségesnek megmutatta a' viznek leeresztetését, 's újabb számolása mellett a' munkának mivoltát, 's az általa szerzendő hasznot ezen Mappán előterjesztette, melly ebből áll: 1) kiásandó föld térszen 898554 cubik öleket. 2) minthogy ezen ásás már el van kezdve, három esztendő alatt elvégződhetik; 3) ez által 41 helységeknek Ns. Bihar Vármegyében a' földjei a' víztől megszabadittatnának; 4) öszveségesen kerek számmal 70,000 hold föld művelés alá juthatna; 5) mellynek 10 forintjával számlálván esztendei hasznát, öt percentummal 14000000 Capitalist tenne. — Ezen előadást a' Mélt. Báró 1815-dikben egy ahozvaló Mappával mutatta be.

Ezen nagy és szép mappa Karacs Ferencz Urnak munkája, a' kit Hazánk ditséretesen ismér mind a' Lipszky Ur nagy mappájából, mind a' Szombathelyi 's Váci Püspökségek mappáikból, valamint Magyar Ország több Vármegyéinek 's egyéb Országoknak kimetséseikből.

Híradás a' Georgikoni mezei látogatásról.

A' Keszthelyi Georgikonban a' községes Fő-próbatételek e' folyó esztendőben is Május Hónap' 20-dik napján fogtak tartatni, 's azokkal a' gazdaság külömbféle ágazatainak megbíralás végett való előterjesztései öszzekaptsoltatni. Erre nézve a' Gazdaságnak Baráti, és Jóakarói bizodalmasan megkéréttetnek, hogy azon napra magokat Keszthelyre megaláznai, és mind nevendék Gazdáinknak előmeneteleit, meg-ítélni, mind pedig a' Gazdaságnak gyakorlását, és folytatását is a' Majorban és a' mezőn, nem külömben számadásainkban még vizsgálni, és minket betses észrevételeik és jóvallásaik által támogatni méltóztassanak. Mivel pedig a' kedvellőknek a' nevezetesebb külföldi Gabona nemekből, mellyek itten természetnek, ez idén is aratás után szívesen szolgálni kívánunk, e' régre is azon mezei látogatás alkalmatosságával, előre való jelentések tételhetnek. Költ Keszthelyen Sz. György Havának 14-ikén 1817.

H í r a d á s.

Ö Királyi Hertzegségéhez Hertzeg Alberthez tartozandó, és Nemes Mosony Vármegyében lévő Magyar Ovári Uradalom ezennel kinyilatkozattja, hogy most folyó Esztendőben, azok, a' kik a' fenn említett Uraságtól Kosokat, Annya Juhokat, és egy esztendő Bányákat akarnak vásárlani, e' folyó esztendők Szent-Ivány Hava utolsó napjáig tulajdon aláírásaikat azon Uradalomnál adják-be. Magyar-Ovárrott 1817-dik Esztendő Szent-György Hava' 16-dik Napján.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Apr. 29-dik napján 336 $\frac{2}{3}$ — 30-dikén 339 $\frac{2}{3}$ — Máj. 1-ső napján 336 $\frac{1}{4}$ forintot.
A Marhahusnak fontja Bétsben Májusra 38 krajtzárra határoztatott.